ถกมุมคิดงานออกแบบไทย

สร้างนิสิต-นักศึกษาสู่ดีไซน์โลก

ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ (TCDC) เล็งเห็นถึงความสำคัญต่อการพัฒนาศักยภาพงานออกแบบไทย เพื่อให้พร้อมเทียบกับมาตรฐานระดับสากล ทั้งยังเพื่อเตรียมการให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงของโลก จึงจัดเวทีระดมสมองยกระดับระบบการศึกษาด้านการออกแบบของไทย ผ่านการจัดกิจกรรมเสวนา "Learning Model - Design Education : สู่การศึกษารูปแบบใหม่"

ผศ.ดร.เถกิง พัฒโนภาส

จารุทัศน์ ธนะชะยะเผิด

พรเทพ ชัศวภิญญาคุปต์

โดยได้รับเกียรติจากนักวิชาการผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบจากหลายสถาบันมาร่วมแบ่งปันความคิดเห็น และประสบการณ์ในสิ่งที่น่าสนใจ อันเป็นประโยชน์ต่อเยาวชนนำไปปรับใช้เพื่อพัฒนางานออกแบบให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

"ผศ.ดร.เถกิง พัฒโนภาส" ผู้อำนวยการหลักสูตร Communication Design คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร เปิดมุมมองจากประสบการณ์ว่า ในอดีตเมื่อเดินเข้าสู่ตลาดแล้ว ต้องเจอกับคำถามที่ว่าเราจะทำอย่างไรให้งานดีไซน์ของเราสามารถตอบโจทย์ตลาดได้ ซึ่งเป็นคำถามที่ยากมาก ดังนั้นจึงต้องมีการปรับวิธีการออกแบบใหม่ โดยใช้ประเด็นสำคัญของการเป็น Communication Based มาทำงาน เพราะจะช่วยให้งานได้การตอบสนองจากผู้ใช้งานได้ตรงกับเป้าหมายลูกค้ามากที่สุด

"ผศ.ดร. เถกิง" ยกตัวอย่างปัญหาสำคัญที่ผ่านมา คือเรื่องของความรู้ และความต้องการที่เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย ซึ่งทำให้เนื้อหารายวิชาถูกนำมาการศึกษาเพียงไปด้วยช่องว่างให้ทุกวิชาชีพต้องมีการปรับตัวไม่ทัน

"เราจึงต้องมีหลักการของนิเทศน์ศิลปศาสตร์ที่สำคัญก่อน แล้วเปิดช่องว่างให้นิสิต-นักศึกษาคิด วิเคราะห์ เพื่อจะได้มีเวลาแสดงออก และสร้างสรรค์งานดีไซน์ได้อย่างเต็มที่มากขึ้น ดีกว่าการเน้นไปด้วยทฤษฎีแล้วจบที่ตรงนี้"

ประเด็นดังกล่าวสอดรับกับมุมมองของ "อ.จารุทัศน์ ธนะชะยะเผิด" อาจารย์ประจำคณะศิลปกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง (ศพจ.) และผู้ก่อตั้งแบรนด์ Auaro Surface ที่สร้างแทคโนโลยีที่ทำนำในการนักออกวัสดุที่เป็นไม้ตะ ซึ่งนี่ถือว่าเป็นหนึ่งในไม้ไทยเอง ที่ปรับตัวให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงของตลาดโลก โดยอาศัยการศึกษาที่นำไปสู่การปฏิบัติจริง อันเป็นหลักการของสถาบันที่ประสบความสำเร็จในปัจจุบัน

"อ.จารุทัศน์" เริ่มต้นด้วยการยกตัวอย่างของสถาบันที่ผ่านมา ซึ่งมีโครงสร้างการสอนงานสถาปัตย์นำในแบบ Skill Base ที่ใช้ทักษะเป็นตัวแบ่งออกกลุ่มการศึกษา เช่น ภาควิชาสิ่งทอ จะถูกแบ่งออกเป็นงานพิมพ์, การถัก, งานเพ้น และการย้อม โดยให้นักศึกษาเรียนไปตามทักษะของงานนั้น ๆ ซึ่งมีผลกับรายวิชาที่ถูกนำไปสู่การเรียนการสอนไม่ทันตลาดได้ง่ายมาก เพราะเป็นการเรียนไปตามทักษะ ๆ ซึ่งเราต้องทำความเข้าใจตลาดให้ทันก่อนถึงจะสร้างงานของตลาดออกมา เช่น ปัญหาวิชาสถาปัตยกรรมประกอบด้วยการสร้างงานโครงการที่คิดขึ้นเป็นประเด็นให้นักศึกษาได้ทำงานกันเอง โดยเข้าไปมีส่วนสนทนาต่อการศึกษาร่วมกันและทำการสนทนาหัวข้อกรรม และนักศึกษาไม่ได้รู้จักที่จะสร้างทั้งกลุ่มนักศึกษาด้วยกันเองด้วย ซึ่งเป็นการสร้างวัฒนธรรมให้กับนักศึกษา

"โดยลักษณะการสร้างองค์ความรู้จะเริ่มต้นจากการให้นักศึกษาเข้าไปเรียนรู้วัสดุธรรมชาติที่ได้จากชุมชน รวมทั้งศึกษาถึงลักษณะพิเศษ และความโดดเด่นของวัสดุนั้น ๆ เพื่อนำมาสู่การระดมความคิดเห็นถึงวิธีการที่จะนำเทคโนโลยีเข้ามามีส่วนช่วยต่อการผลิตให้ชุมชนได้อย่างไร เพื่อให้การออกแบบงานดีไซน์ในสินค้าหัตถกรรมมีความทันสมัย และตอบโจทย์กลุ่มลูกค้าให้มากที่สุด"

ความสำเร็จของโครงการในวันนี้ "อ.จารุทัศน์" บอกว่าเราสามารถผลสนองความร่วมมือภายย่างต่อเนื่องเป็นปีที่ 4 แล้ว ซึ่งโครงการนี้ถือเป็นการเปิดพื้นที่ระหว่างชุมชนโดยให้นักศึกษาได้เข้าไปสร้างสรรค์ผลงานออกมาจากชุมชนที่ยังคงสืบสานสร้างสรรค์งานฝีมือเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง

"ในส่วนของนักศึกษาเราต้องการที่จะเน้นในเรื่องของการสร้างสรรค์ผลงานเพื่อให้เกิดการผลิตที่ละเอียดและตอบโจทย์มากขึ้น สำคัญที่สุดนักศึกษาจะมีความกระตือรือร้นในการศึกษาด้วยตนเองเรียน ที่จะได้ทุ่มเทความคิดสร้างสรรค์ของตนได้ และมีส่วนช่วยให้ชุมชนอยู่ได้อย่างยั่งยืน"

จนถึงที่ "อ.พรเทพ ชัศวภิญญาคุปต์" อดีตอาจารย์ศูนย์สิ่งทอศึกษาวิจัย และการออกแบบ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ และการออกแบบ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี (มจธ.) กล่าวถึงการต่อยอดเพื่อพัฒนาตนเอง เมื่อต้องออกไปทำงานจริง จะต้องสามารถปรับตัว และรับมือกับความต้องการของตลาดโลกตลอดเวลา

โดย "อ.พรเทพ" เน้นย้ำว่า หากจะสร้างให้งานออกแบบอยู่ได้บนความต้องการของตลาดโลก สิ่งที่นักศึกษาจะต้องทำคือการผสานองค์ความรู้ร่วมกับยุคสมัยการออกแบบ เพราะในระหว่างการเข้าไปฝึกทดลองงานอันเป็นช่วงเวลาที่ทองที่จะทำให้เขาได้เรียนรู้จากโลกภายการทำงานจริงอย่างเห็นภาพชัดเจนขึ้น

"ผมเน้นที่จะสร้างเกณฑ์ที่จะมีร่วมกัน เพราะผู้เรียนในความรับผิดชอบของผม ไม่ได้จบมาจากสายสถาปัตย์ หรือมีพื้นฐานประกอบการเรียนในยุคสมัยปัจจุบัน ๆ ดังนั้น ทำอย่างไรจึงจะแลกเปลี่ยนความรู้จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติจริงได้ ซึ่งทั้งการสูญเสียผู้เรียนไปจะต้องสูญเสียเรื่องเรียนสถาปัตย์ ผมมองว่าต้องเป็นเรื่องที่ต้องกำลังเพราะเป็นสายวิชาชีพที่ใช้ทักษะเฉพาะตนได้ ถ้าเราสามารถเชื่อมโยงความคิดสร้างสรรค์ของตนได้ และมีส่วนช่วยให้ชุมชนอยู่ได้อย่างยั่งยืน"

จนถึงที่ "อ.พรเทพ ชัศวภิญญาคุปต์" ได้ยกตัวอย่างการเปลี่ยนแปลงของการออกแบบ ในส่วนของตนเองที่ผ่านมาว่า ตนเองเคยเป็นอาจารย์ที่ทำงานด้านสิ่งทอ ซึ่งเป็นการทำงานที่ต้องมีการปรับตัวเพื่อให้ทันต่อความต้องการของตลาดโลกตลอดเวลา

"ผมมีการสร้างกลไกที่จะมีร่วมกันเพราะผู้เรียนในความรับผิดชอบของผม ไม่ได้จบมาจากสายสถาปัตย์ หรือมีพื้นฐานประกอบการเรียนในยุคสมัยปัจจุบัน ๆ ดังนั้น ทำอย่างไรจึงจะแลกเปลี่ยนความรู้จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติจริงได้ ซึ่งทั้งการสูญเสียผู้เรียนไปจะต้องสูญเสียเรื่องเรียนสถาปัตย์ ผมมองว่าต้องเป็นเรื่องที่ต้องกำลังเพราะเป็นสายวิชาชีพที่ใช้ทักษะเฉพาะตนได้ ถ้าเราสามารถเชื่อมโยงความคิดสร้างสรรค์ของตนได้ และมีส่วนช่วยให้ชุมชนอยู่ได้อย่างยั่งยืน"

"สำคัญที่สุดคือนักศึกษาจะได้สร้างเครือข่ายองค์ความรู้จากโลกการทำงานจริง ซึ่งที่ผ่านมาต้องขอขอบคุณสำหรับวงการไทยประสบปัญหาการสร้างคนแล้ง แต่ไกลเดี๋ยวเพราะคนเก่งไม่รู้จักการสร้างเครือข่าย รู้จักแต่เพียงการพัฒนาตนเอง เพราะฉะนั้นตั้งองค์ส่วนจึงมีความสำคัญเท่า ๆ กัน โดยนักสิทธิและที่สังเกตต้องแบ่งทั้งส่วนควบคู่ไปด้วยกัน ถึงจะสามารถสร้างงานดีไซน์ที่ตอบโจทย์ต่อตลาดโลกอย่างมีศักยภาพสูงสุด"

อันเป็นการจุดประกายเพื่อนำไปสู่การยกระดับการพัฒนาการศึกษางานออกแบบไทย ภายใต้มาตรฐานสากลที่สอดรับกับความต้องการของตลาดโลกในอนาคต